

Nagy Gáspár szobra, Oláh
Katalin alkotása

Nagy Gáspár szobrának avatásán, Budakeszin

Az élet egy röpké pillanat. Átsuhan rajtad, észre sem veszed. Tíz éve halott barátunk, Nagy Gáspár diákként szinte most futott le Szent Márton hegyéről – a pannonhalmi tarisznyában erkölcs, tudás, meg nem adás, tisztesség –, s máris a kőszobrával találkozhatunk. Élő, lüktető szobrával, amely maga is élet. Akarjuk, nem akarjuk, ez a tekintet átlát az ősködön – vallas bennünket.

Szigorral, netán megbocsátó mosollyal? Ki-kiválaszthatja a neki szánt, pontosabban általa érzett gesztust. Joga van-e az ugyan csupán szoborként élőnek vallasni bennünket? Hogyne volna, hiszen a példás életet sokszoros harcban megélő költő makulátlan tartást hagyott maga után: az 1956-os magyar forradalom szellemén való őrködést.

Ő igazán tudta, hogy gyilkos és áldozat sosem cserélhető össze – még napjainkban is vannak (Sütő András szavával) „sántafejű gyalogosok”, akik igyekeznek bemocskolni forradalmunk tisztaságát –, hiszen akkor megikrásodik a Föld, tetűk, rágcsálók szabad területe lesz a kozmosz. Aki egész életében gáncstalan lovag volt, az nem engedheti meg, hogy meggörbüljön a világ gyémánttengelye.

Életét is kockáztatva rengeteget küzdött azért – szembenézve a szovjettal, a hódítót kiszolgálókkal és a hernyótalpasokat segítő itteni siserahaddal –, hogy arra a szabadságpárnára hajthassuk a fejünket, amelyet mi tömtünk meg (Istenem, hol van a hajdani szalma jó illata!) bátorsággal, önbecsüléssel, a fölvetett fő méltóságával, a közösségért aggódó szavakkal s a közjót szolgáló lelkiismerettel.

Nagy Gáspár, szeretett barátunk, Gazsi, Bérbaltavárról, egy Vas megyei kis faluból hozta magával a tisztán szólást s a munka örömét. S ezt gazdagította a hit, az Úrba vetett bizodalom. Nem volt forradalmáralkat, ám a vallás parancsszava – ne hazudj! – arra kényszerítette, hogy mindig, mindenkor az igazság mellett álljon ki. Vagyis a rút, mi több: gyalázat megnevezésével teremtett lelki béke legyen megnyugvása, az elszenvedett pofonok ellenében vigasza.

„És nekünk nem szabad feledNI / a gyilkosokat néven nevezNI!” – íme nevezetes versének kemény egyértelműséggel mondott parancsszava! És az októberünk harmincadik évfordulójára írott költemény? Az a bizonyos júdásfa, az ezüstben játszó, harminc évgyűrűjével kábító „drága” – nem véletlenül tiltották be a verset közreadó Tisztájt – a gerincteleneket megteveszthette, ám aki a forradalom tisztaságán őrködött, az előtt vérlázító volt szemtelen növekedése.

Honnan volt erőd, merszed, barátunk, kőszoborrá vált társunk, hogy kockáztatván családod sorsát, csak az általad vélt – később egyetemessé váló – igazat lobogtasd? A föld szaga, jó illata, a korán véredbe ivódott kétkezi munka, az időközben gyarapodó, csaknem világot lebíró, szellemmé vált tudás, a Balassitól Nagy Lászlóig a magyar írók nagyjait kardvívókká nevelő erkölcs segítette ténykedésed?

Igen, ez a mindenség-katedrális volt otthonod, fölnevelő dajkád.

Verseidről, szépprózádról és esszéidről – zűrzavaros korunk megbecsülheti magát bennük – sokszor szóltunk. Szemed, szemüveged őket is csillogtatja. De még inkább belülről jövő hitedet: „de a remény sohasem meghaló, / ha minden utolsó szalmaszál / ABBÓL A JÁSZOLBÓL VALÓ!”

Nagy Gáspár, Gazsikánk, a kőarcod kőmosolyában is rejtező szigor mindvégig legyen bátorítónk! Nemzedékek számára a makulátlanságot életigazsággá avató erő!

Hit, bátorság, makulátlanság

Írta: Szakolczay Lajos

2017. január 17. kedd, 19:53 -

Szakolczay Lajos